

V Praze dne 5.11.2024

Vážený pane premiére,
vážení členové vlády České republiky,

s ohledem na skutečnost, že na své naléhavé podněty k situaci v energetice jsme opakovaně, poprvé 12. srpna a podruhé 19. září z Ministerstva průmyslu a obchodu ČR dostali jen zobecněné fráze a vágní přísliby o údajné řešitelnosti problémů, cítíme povinnost se znovu obrátit přímo na Vás, a to opět formou otevřeného dopisu se základními připomínkami našeho spolku k energetické politice ČR.

Přestože ještě nebyly vládou schváleny klíčové energetické politiky (SEK, NKEP a POK), tak nás hluboce znepokojují také vyjádření nově jmenovaného ministra průmyslu a obchodu v této záležitosti. Současně právě zveřejněná analýza zdrojové přiměřenosti od společnosti ČEPS jasně deklaruje snížený výkonu stabilních kapacit ve prospěch obnovitelných zdrojů a silné závislosti na dovozu elektřiny. ČEPS přitom sám přiznává, že spoléhat na dovoz elektřiny zejména z Německa může být liché s ohledem na jeho vlastní průmyslové priority.

Protože klíčovým podkladem vládních energetických politik je právě studie SEEPIA, chceme vás upozornit na její zásadní nedostatky a nesprávná východiska.

Koncepce vycházející z výsledků projektu SEEPIA obsahuje několik základních pochybení, kterým by se pravděpodobně bylo možné vyhnout, pokud by včas proběhla nezávislá odborná oponentura energetickými experty. Takto vzniká dojem, že studie nezkoumá objektivně možné cesty, ale plní politické zadání Evropské komise. Jak vás v dopisem z 18. října upozornili představitelé energeticky náročného průmyslu ČR, pokud vláda nebude respektovat připomínky a odbornou oponenturu své energetické politiky, ponese výhradně sama odpovědnost ze její případné selhání.

1. Neznalost budoucího vývoje spotřeby při uvažované elektrifikaci průmyslu, výroby tepla a dopravy zpochybňuje všechny další závěry. Výhled spotřeby v průmyslu závisí do značné míry na budoucích cenách energie a na vůli vlastníků zvládnout ekonomiku provozu a setrvat v takto proměnlivých podmínkách v ČR. Vysoké ceny elektřiny a tepla ohrožují konkurenceschopnost všech činností zaměřených na prodejné produkty a služby.
2. Koncepce bere v úvahu jen průměrné hodnoty výroby elektrické energie za rok a neuvažuje časovou závislost dodávky a poptávky v měřítku hodin, dnů a týdnů v různých ročních obdobích s důrazem na zimu.
3. Koncepce předpokládá téměř poloviční podíl výroby elektrické energie z intermitentních zdrojů (OZE). Toto vede k velkému přebytku v létě a nedostatku v zimě s velkou fluktuací v měřítku hodin. Akumulace na delší dobu není v dohledné době proveditelná a její nasazení v omezené míře je neúnosně drahé. Přitom modely SEEPIA a na ně navázané studie uvažují už tak nesmírně drahá bateriová úložiště nebo zelený vodík jako zdroj a v bilancích nerespektují, že je ho nutno napřed nabít či vyrobit. Potřebné nutné doplňkové zdroje jsou pak pro omezené využití neefektivní a vyžadují kapacitní platby.
4. Opakovaně skloňované a vzývané nástroje agregace a flexibility na jedné straně narážejí na velké náklady, v případě flexibility a stále jasněji formulovaných požadavků na „zploštění“ poptávky se mohou v energeticky náročném průmyslu Česka změnit v tvrdou regulaci a omezení, což by znamenalo zásadní zhoršení konkurenceschopnosti tuzemské výroby.

5. Proto předpokládá významný dovoz elektrické energie zejména v zimních měsících, a to jak v hodinovém, tak týdenním časovém měřítku, o hodnotách podstatně překračujících 10 % současně roční spotřeby, což v minulých letech ČEPS označoval za maximální přípustnou hranici importu. Doplnkové zdroje spolu se stálými zdroji výkonu mohou dle koncepce zajistit v kritických případech zhruba 60 % potřeb.
6. Přesto se podporuje předčasné uzavření českých uhelných elektráren, které by mohly i v tzv. rezervních kapacitách jako v Německu zajistit dostatečnou výrobu elektřiny, případně tepla v době nefunkčnosti OZE. Následný pokles těžby uhlí způsobí výrazné zvýšení cen pro teplárenství a podnikovou energetiku, pokud kvůli nerentabilitě způsobené nedostatečným odběrem uhelné doly dokonce nezavřou. Omezení emisí skleníkových plynů v ČR vyloučením uhelných elektráren a dalšími navrhovanými opatřeními ovlivní světové emise v naprosto zanedbatelné míře, což ostatně platí i pro celou Evropu.
7. Dostupnost energie z jiných zemí závisí na jejich výrobní kapacitě, vzdálenosti od ČR a dostatečném dimenzování přenosových sítí vysokého napětí, které jsou investičně velice náročné. Problémy vzniknou kumulací poptávky řady střeoevropských zemí, které rovněž předpokládají dovoz v důsledku velkého podílu OZE, a jejich zeměpisnou polohou mezi ČR a potenciálními exportéry. Německo a Rakousko budou mít tyto problémy obvykle současně s námi a nebudou ochotni energii potřebnou pro sebe exportovat dále, respektive nás přeplatí,
8. Kombinace uvedených nejistot způsobí značné problémy se stabilitou sítě, což vyvolá další podstatné náklady na síťové služby. Nestabilita může způsobit omezení dodávek pro občany i průmysl se všemi ekonomickými i sociálními následky.
9. Nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu s energií může vyvolat cenové války, v nichž ČR nebude zřejmě vítězem.
10. Racionální postup dekarbonizace by měl být založen na technologicky neutrálním rozhodování politiků bez ideologických předsudků.

Při volbě mezi chudobou a ekologickou katastrofou se náš spolek obává, že ČR dobrovolně volí chudobu, ale bude mít jak chudobu, tak ekologickou nouzi.

S poděkováním a pozdravem

Adresát:

Premiér České republiky
Ministři vlády České republiky

Na vědomí:

Kancelář prezidenta republiky
členové Parlamentu České republiky
sdělovací prostředky